

Označavanje hrane - obveze subjekata u poslovanju s hranom pri informiranju potrošača o hrani

dr. sc. Sanja Kolarić Kravar

Ministarstvo poljoprivrede

Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike

Osijek, 12. ožujka 2014.

Kako označavati hranu?

"Po starom"

- Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane ("Narodne novine" broj 63/11., 79/11. i 90/13.)
- Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane ("Narodne novine" broj 29/09.)

"Po novom"

- Zakon o informiranju potrošača o hrani ("Narodne novine", br. 56/13.)
- Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani

Propisi koji su u potpunosti usklađeni sa zakonodavstvom EU:

- Pravilnik o kakau i čokoladnim proizvodima (Narodne novine, broj [73/2005](#))
- Pravilnik o jestivim kazeinima i kazeinatima (Narodne novine, br. [80/2007](#) i [28/2011](#))
- Pravilnik o ugušćenom (kondenziranom) mlijeku i mlijeku u prahu (Narodne novine, br. [80/2007](#) i [34/2011](#))
- Pravilnik o dozvoljenom udjelu eruka kiseline u uljima i mastima (Narodne novine, br. [70/2008](#) i [86/2008](#))
- Pravilnik o šećerima i metodama analiza šećera namijenjenih za konzumaciju (Narodne novine, br. [39/2009](#) i [144/2010](#))
- Pravilnik o metodama uzorkovanja i analiza jestivih kazeina i kazeinata (Narodne novine, broj [70/2009](#))
- Pravilnik o medu (Narodne novine, broj [93/2009](#))
- Pravilnik o metodama uzorkovanja i analiza ugušćenog (kondenziranog) mlijeka i mlijeka u prahu namijenjenih za konzumaciju (Narodne novine, broj [112/2009](#))
- Pravilnik o ekstraktima kave i ekstraktima cikorije (Narodne novine, broj [81/2010](#))
- Pravilnik o voćnim džemovima, želeima, marmeladama, pekmezu te zaslađenom kesten pireu (Narodne novine, broj [94/2011](#))
- Pravilnik o prirodnim mineralnim, prirodnim izvorskim i stolnim vodama (Narodne novine, broj [81/2013](#))
- Pravilnik o voćnim sokovima i njima sličnim proizvodima namijenjenim za konzumaciju (Narodne novine, broj [48/2013](#))
- Pravilnik o uljima od ploda i komine maslina (Narodne novine, broj [7/09](#) i [112/09](#))

Nacionalni propisi koji propisuju zahtjeve kvalitete

- Pravilnik o proizvodim sličnim čokoladi, krem-proizvodima i bombonskim proizvodima (Narodne novine, br. [73/2005](#), [69/2008](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o keksima i keksima srodnim proizvodima (Narodne novine, br. [73/2005](#), [69/2008](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o smrznutim desertima (Narodne novine, br. [20/2009](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o sirevima i proizvodima od sireva (Narodne novine, br. [20/2009](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o kakvoći uniflornog meda (Narodne novine, br. [122/2009](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o jestivim uljima i mastima (Narodne novine, br. [41/2012](#), [70/2013](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o soli (Narodne novine, br. [89/2011](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o pivu (Narodne novine, br. [142/2011](#) i [141/2013](#))
- Pravilnik o mesnim proizvodima (Narodne novine, broj [131/2012](#))
- Pravilnik o žitaricama, mlinskim i pekarskim proizvodima, tjestenini, tijestu i proizvodima od tijesta (Narodne novine, br. [78/2005](#), [135/2009](#), [86/2010](#) i [72/2011](#))

OZNAČAVANJE EKOLOŠKIH PROIZVODA (eko/ekološki, bio/biološki, organski)

- znak ekološkog proizvoda EU
- kod kontrolnog tijela koje je izdalo certifikat/potvrđnicu za dotični proizvod
- podrijetlo sirovine
- u popisu trebaju biti navedeni ekološki sastojci

Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda

HR-EKO - (01-07)

EU poljoprivreda (Hrvatska poljoprivreda)
ne - EU poljoprivreda
EU/ne-EU poljoprivreda

Pravilnik o ekološkoj proizvodnji ("Narodne novine" br. 86/13)

Znak ekološkog proizvoda
RH nije obvezujući

Kako označavati hranu?

**samo za proizvode koji nemaju nutritivnu deklaraciju prije 13.12.2016.*

Donošenje uredbe

Objava u
Službenom
listu

13.12.2014. datum primjene
SPH moraju biti usklađeni s
Uredbom *osim* s nutritivnim
označavanjem u slučaju proizvoda
koji nemaju nutritivnu deklaraciju
do ovog datuma

Ako SPH primjenjuju nutritivno
označavanje, moraju se uskladiti s
čl. 30.-35. Uredbe (novi zahtjevi
nutritivnog označavanja)

13.12.2016.
datum primjene obveznog
nutritivnog označavanja
Ako SPH nije do ovog datuma
koristio nutritivno označavanje od
sada mora nutritivne podatke
navoditi sukladno Uredbi *

25.10.
2011.

22.11.
2011.

2012.

2013.

2014.

2015.

2016.

2017.

2018.

13.12.2011.
stupanje na
snagu

Mljeveno meso stavljeno
na tržište ili označeno
prije **1.1.2014.** koje nije
označeno sukladno
Uredbi može se prodavati
do iskorištenja zaliha

Hrana stavljena na tržište
ili označena prije
13.12.2014. koja nije
sukladna Uredbi (osim
nutritivnog označavanja)
može se prodavati do
iskorištenja zaliha

Hrana stavljena na tržište
ili označena prije
13.12.2016. koja nije
sukladna Uredbi
(nutritivno označavanje)
može se prodavati do
iskorištenja zaliha *

Informiranje potrošača o hrani

Pravilnik o označavanju,
reklamiranju i prezentiranju
hrane
(NN br. 63/11, 79/11 i 90/13)

Direktiva
2000/13/EZ

**povećava pravnu
sigurnost
osigurava dosljednost
provedbe
pojednostavljuje
postojeće propise o
označavanju hrane**

Uredba
(EU) br.
1169/2011

Pravilnik o navođenju
hranjivih vrijednosti hrane
(NN br. 29/09)

Informacije o hrani

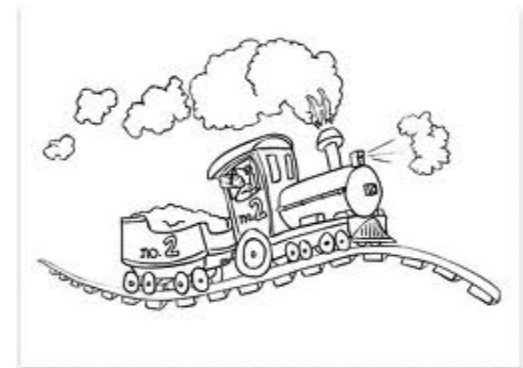
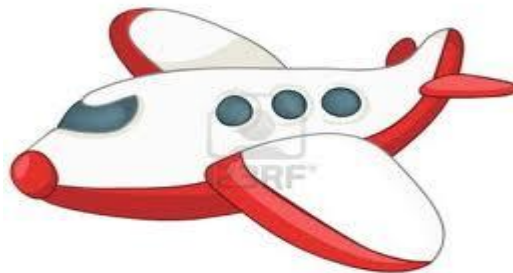

"...informacije koje se odnose na hranu, a dostupne su krajnjem potrošaču putem etiketa, drugog popratnog materijala ili na bilo koji drugi način, uključujući sredstva moderne tehnologije ili verbalne komunikacije"

Članak 2. stavak 2. podst. (a) Uredbe 1169/2011

Predmet i područje primjene

- na subjekte u poslovanju hranom u svim fazama prehrambenog lanca ako njihove djelatnosti uključuju pružanje informacija o hrani potrošačima
- na svu hranu namijenjenu krajnjem potrošaču, uključujući hranu koju nude objekti javne prehrane i hranu namijenjenu opskrbi objekata javne prehrane
- na ugostiteljske usluge koje pružaju prijevoznička poduzeća u slučaju polaska s državnih područja država članica na koje se primjenjuju Ugovori

Što je novo?!

- Jasnije definirane odgovornosti SPH
- Praksa poštenog informiranja
- Prodaja na daljinu
- Bolja čitljivost (propisana veličina slova, definirano vidno polje, glavno vidno polje)
- Obvezno označavanje alergena u popisu sastojaka i dodatno naglašavanje uporabom vrsta pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma ostalih sastojaka, na primjer slovima, stilovima ili bojama u pozadini

Što je novo?!

- Nazivi hrane – navodi uz nazive
- Mjesto podrijetla, zemlja podrijetla
- Obvezno navođenje datuma zamrzavanja ili datuma prvog zamrzavanja
- Obvezno navođenje hranjivih vrijednosti hrane (nutritivna deklaracija)

Odgovornosti SPH

- SPH odgovoran za informacije o hrani jest subjekt pod čijim se imenom ili nazivom tvrtke hrana stavlja na tržište ili, ako taj subjekt nema sjedište u Uniji, uvoznik za tržište Unije
- SPH odgovoran za informacije o hrani mora osigurati prisutnost i točnost informacija o hrani u skladu s primjenjivim propisima o informacijama o hrani i zahtjevima odgovarajućih nacionalnih propisa

Odgovornosti SPH

- SPH koji nemaju utjecaj na informacije o hrani ne smiju dobavljati hranu za koju, na temelju informacija koje imaju kao stručnjaci, znaju ili pretpostavljaju da ne udovoljava primjenjivim propisima o informacijama o hrani i zahtjevima odgovarajućih nacionalnih propisa.
- U okviru svog poslovanja, subjekti u poslovanju hranom ne smiju mijenjati informacije o hrani ako bi te informacije mogle dovesti krajnjega potrošača u zabludu ili na ikoji drugi način smanjiti razinu zaštite potrošača i mogućnost krajnjega potrošača da bude informiran pri odabiru.
Subjekti u poslovanju hranom odgovorni su za sve promjene informacija koje prate hranu.

Prakse poštenog informiranja

- Informacije o hrani **ne smiju biti** obmanjujuće, a posebno:
 - (a) glede karakteristika hrane, osobito njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, roka trajanja, zemlje ili mjesta podrijetla, načina proizvodnje;
 - (b) pripisivanjem hrani učinaka ili
 - (c) ukazivanjem na sličnost hrane slična hrani koja je prisutna u prirodi;
 - (d) ukazivanjem na određene prirodne sastavne dijelove ili
- Informacije o hrani **ne smiju biti** točne, jasne i lako razumljive potrošaču.
- Informacije o hrani **ne smiju propisivati** svojstva sprječavanja ili liječenja bolesti ljudi niti se tim informacijama smije upućivati na takva svojstva (uz odstupanja koja se primjenjuju na prirodne mineralne vode i hranu za posebne prehrambene potrebe).

**Primjenjuje se i na
prezentiranje hrane, posebno njezin oblik,
izgled ili ambalažu, upotrijebljene ambalažne
materijale, način na koji je raspoređena i
okruženje u kojemu je izložena**

Obvezni podaci - čl. 9. Uredbe 1169/2011

(a) naziv hrane;

(b) popis sastojaka;

(c) svi sastojci ili pomoćne tvari u procesu proizvodnje koji su navedeni u Prilogu II. ili dobiveni od tvari ili proizvoda iz Priloga II. koji uzrokuju alergije ili intolerancije, a koji su upotrijebljeni u procesu proizvodnje ili pripreme hrane i koji su prisutni u gotovom proizvodu, čak i u promijenjenom obliku;

(d) količina određenih sastojaka ili kategorija sastojaka;

(e) neto količina hrane;

(f) datum minimalne

(g) posebni uvjeti

(h) ime ili naziv i a

(i) zemlja ili mjesto

(j) upute za upotrebu ili pripremu, kada u nedostatku takve upute ne bi bila moguća pravilna upotreba hrane;

(k) za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. alkohola, stvarnu alkoholnu jakost po volumenu;

(l) nutritivna deklaracija;

(m) lot (Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada ("Narodne novine" broj 26/13.)

Podaci se navode riječima i brojkama!

vka 1.;

Vidno polje i glavno vidno polje

Vidno polje – sve površine ambalaže na kojima je moguće pročitati podatke s jedne točke gledanja.

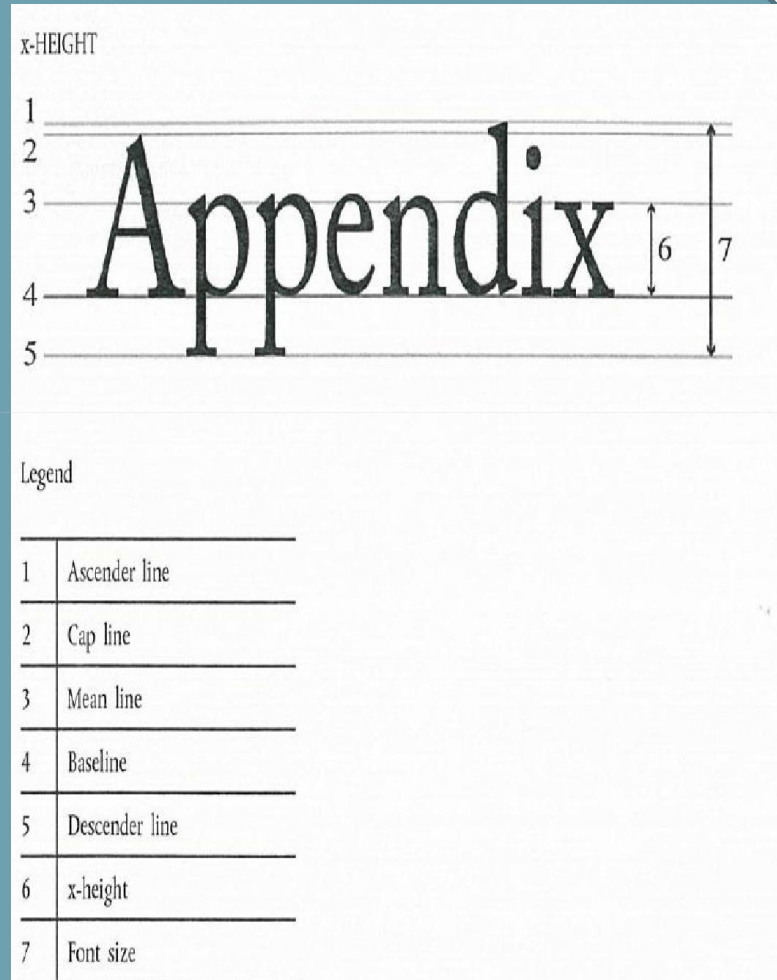
Glavno vidno polje – vidno polje ambalaže koje će potrošač najvjerojatnije vidjeti na prvi pogled prilikom kupnje i koje mu omogućava da odmah prepozna svojstva i prirodu proizvoda.

Ako ambalaža ima nekoliko takvih vidnih polja glavno vidno polje je ono koje odabere subjekt u poslovanju s hranom.

Prezentiranje obveznih podataka

obvezni podaci moraju
biti navedeni slovima
minimalne visine x
1.2 mm

u slučaju ambalaže ili
spremnika čija je najveća
površina manja od 80
cm², visina x slova mora
biti jednaka ili veća od
0,9 mm

Hrana koja mora biti označena jednim ili više dodatnih navoda

Smrznuto meso, pripravci od smrznutog mesa i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva

Smrznuto meso, pripravci od smrznutog mesa i smrznuti neprerađeni proizvodi ribarstva.

datum smrzavanja ili datum prvoga smrzavanja ako je proizvod smrznut više puta u skladu s točkom 3. Priloga X.

Datum zamrzavanja

Datum zamrzavanja ili datum prvoga zamrzavanja

- ispred datuma navodi se tekst:
"Zamrznuto dana ..."
- iza čega slijedi datum ili podatak gdje se na ambalaži nalazi datum
- oznaka datuma sastavljena je od dana, mjeseca i godine, tim redoslijedom i u nekodiranom obliku.
- nakon što se jednom odmrzne mljeveno meso, mesni pripravci i SOM ne smiju se ponovno zamrzavati*

* (Uredba (EZ) br. 853/2004 o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla)

Naziv hrane – postojeći zahtjevi

Naziv hrane mora sadržavati ili biti popraćen podacima o fizikalnom stanju hrane ili njezinoj posebnoj obradi u svim slučajevima u kojima bi izostavljanje tih informacija potrošača moglo dovesti u zabludu.

na primjer:

- u prahu
- ponovno smrznuta
- liofilizirana
- brzo smrznuta
- koncentrirana
- dimljena

Naziv hrane – novi zahtjevi (Prilog VI.)

U slučaju hrane koja je smrznuta prije prodaje, a koja se prodaje u odmrznutom stanju, uz naziv hrane treba navesti

ODMRZNUTO

Ovaj se zahtjev ne odnosi na:

- (a) sastojke prisutne u gotovom proizvodu;
- (b) hranu za koju je zamrzavanje tehnološki potreban korak u postupku proizvodnje;
- (c) hranu kod koje odmrzavanje nema negativan učinak na njezinu sigurnost ili kakvoću.

Naziv hrane – novi zahtjevi (Prilog VI.)

U slučaju hrane u kojoj je sastavni dio ili sastojak, za koje potrošač očekuje da se uobičajeno koriste ili da su prirodno prisutni, zamijenjeni drugim sastavnim dijelom ili sastojkom pored popisa sastojaka treba jasno navesti

(a) u neprocesiranoj ili neobrađenoj hrani;

(b) uporabi u proizvodima koji se nazivaju "sastavni dio ili sastojak" ili "sastavni dio ili sastojak" u skladu s člankom 13. stavkom 1. ovog Pravilnika.

**SASTAVNI DIO ILI SASTOJAK KOJI JE
UPOTRIJEBLJEN ZA DJELOMIČNU ILI POTPUNU
ZAMJENU**

Naziv hrane – novi zahtjevi (Prilog VI.)

U slučaju mesnih proizvoda, mesnih pripravaka i proizvoda ribarstva koji sadrže dodane bjelančevine, uključujući hidrolizirane bjelančevine podrijetlom od druge životinje, uz naziv hrane treba navesti

**PRISUTNE BJELANČEVINE
I NJIHOVO PODRIJETLO**

Naziv hrane – novi zahtjevi (Prilog VI.)

U slučaju mesnih proizvoda i mesnih pripravaka u obliku komada, odreska, dijela ili obroka mesa i proizvoda ribarstva i pripremljene proizvode ribarstva u obliku komada, odreska, dijela, porcije, fileta ili čitavoga proizvoda ribarstva, **ako je dodana voda u količini većoj od 5% mase gotovoga proizvoda,**
naziv hrane

NAVOD O DODANOJ VODI

Naziv hrane – novi zahtjevi (Prilog VI.)

Mesni proizvodi, mesni pripravci i proizvodi ribarstva koji izgledaju kao da su dobiveni od cijeloga komada mesa ili ribe, ali se zapravo sastoje od različitih komada spojenih drugim sastojcima, ukusnim aditivima i prehrambenim enzimima ili druge tvorničke pripreme. Navodim:

"sastavljeno i oblikovano meso od komada mesa"

"sastavljena i oblikovana riba od komada ribe"

Mljeveno meso

Posebni zahtjevi označavanja "mljevenog mesa" od 1. siječnja 2014.

"Mljeveno meso"* znači otkoštено meso samljeveno na komadiće koje sadrži manje od 1 % soli.

Obvezni navodi:

"postotak masti manji od ..."

"omjer kolagena/mesnih bjelančevina manji od ..."

sadržaj kolagena = sadržaj hidroksiprolina x 8

*Uredba (EZ) br. 853/2004

Posebne odredbe o navođenju sastojaka padajućim redoslijedom s obzirom na masu (Prilog VII.)

Rafinirana ulja i masti bilnog podrijetla

Mogu se navesti zajedno u sklopu popisa sastojaka kao "biljna ulja" / "biljne masti", nakon čega slijedi popis naziva određenog biljnog izvora te može slijediti napomena "u promjenjivim udjelima".

Izrazi "potpuno hidrogenirano" ili "djelomično hidrogenirano" moraju se navesti uz navod hidrogeniranog ulja/masti.

Sastojci koji mogu izazvati alergije ili intolerancije

- obvezno označavanje u popisu sastojaka i dodatno naglašavanje uporabom vrsta pisma koje se jasno razlikuje od vrste pisma kojom su navedeni ostali sastojci (npr. slovima, stilovima ili bojama u pozadini)
- ako nema popisa sastojaka navode se iza riječi "sadrži" (npr. pića koja sadrže više od 1,2% vol. alkohola)
- nije potrebno navoditi ako naziv hrane jasno upućuje na tu tvar ili proizvod (pšenično brašno, jogurt, maslac)

Prilog II. – izmjena

1. Žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica, raž, ječam, zob, **pir**, **kamut** ili njihovi križanci, te proizvodi od tih žitarica, osim:

Vrste pšenice

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE
(EU) br. 78/2014

1. Žitarice koje sadrže gluten, tj. pšenica (**poput pira i pšenice khorasan**), raž, ječam, zob ili njihovi sojevi dobiveni hibridizacijom te proizvodi od tih žitarica, osim:

Označavanje alergena na nepretpakiranoj hrani

Članak 44. - Nacionalne mjere za nepretpakiranu hranu

Za hranu ponuđenu na prodaju krajnjem potrošaču ili objektima javne prehrane u nepretpakiranom obliku, ili hranu koja se pakira na prodajnom mjestu na zahtjev potrošača, ili je pretpakirana za izravnu prodaju:

(a) obvezno je navođenje podataka iz točke
(c) stavka 1. članka 9. - **ALERGENI!!!**

(b) navođenje drugih podataka iz članka 9. i 10. nije obvezno, osim ako države članice donesu nacionalne mjere kojima se propisuje navođenje drugih podataka, ili elemenata tih podataka.

Planira se izrada Pravilnika
o informiranju potrošača za
nepretpakiranu hranu

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

- "mjesto podrijetla" je bilo koje mjesto koje se navodi kao mjesto iz kojeg potječe hrana, **a koje nije** "zemlja podrijetla", kako je utvrđeno čl. 23. do 26. Uredbe (EEZ) br. 2913/92
- ime, naziv ili adresa subjekta u poslovanju hranom na etiketi **ne smatra se** zemljom podrijetla ili mjestom podrijetla hrane u smislu ove Uredbe

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

Obvezno navođenje:

- a) ako bi izostavljanje toga podatka moglo dovesti potrošača u zabludu u pogledu stvarne zemlje ili mjesta podrijetla hrane, a posebno ako bi informacije koje prate hranu ili čitava etiketa ukazivale na to da hrana potječe iz druge zemlje ili mjesta podrijetla
- b) maslinovo ulje, goveđe meso, voće i povrće, banane, med, riba, vino, jaja, uvozna perad

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

c) kod svježeg, rashlađenog ili smrznutog svinjskog mesa, ovčjeg i kozjeg mesa i

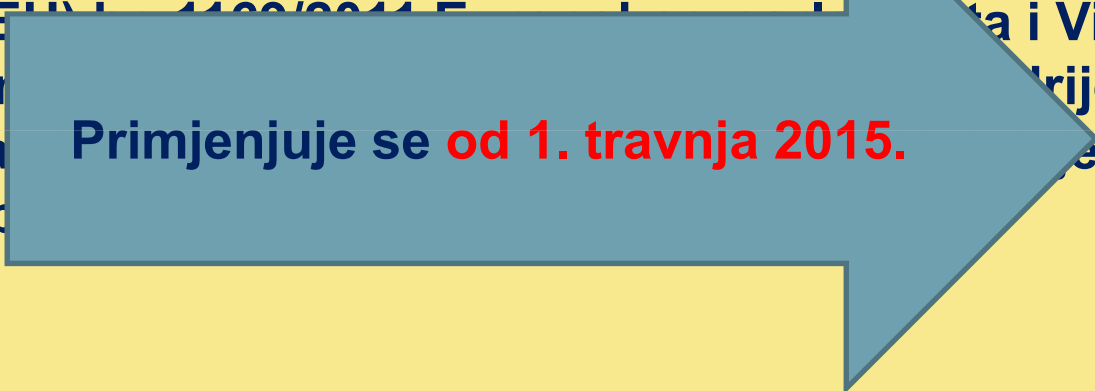
d) ako
ali ne
glavno

Točke c) i d) – prema provedbenim propisima koje donosi Komisija nakon ocjene utjecaja (rok za donošenje je 13. prosinca 2013.)

zemlju i mjesto podrijetla glavnog sastojka, ili treba navesti da se zemlja ili mjesto podrijetla glavnoga sastojka razlikuju od zemlje ili mjesta podrijetla hrane.

Zemlja podrijetla ili mjesto podrijetla

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1337/2013
od 13. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila primjenu
Uredbe (EU) br. 1108/2011 Europskog Parlamenta i Vijeća u
pogledu oznaka podrijetla za
svježe, razrezane i izmiješane meso
te meso p

Primjenjuje se od 1. travnja 2015.

**Ne primjenjuje se na meso koje je zakonito stavljeno na
tržište Unije prije 1. travnja 2015. do iscrpljenja zaliha.**

Rokovi

13.12.2014.

- Izvješće EK o obveznom navođenju ZP ili MP za meso koje se koristi kao sastojak
- Provedbeni akti o navođenju ZP ili MP glavnog sastojka te svinjskog, ovčjeg, kozjeg mesa i mesa peradi

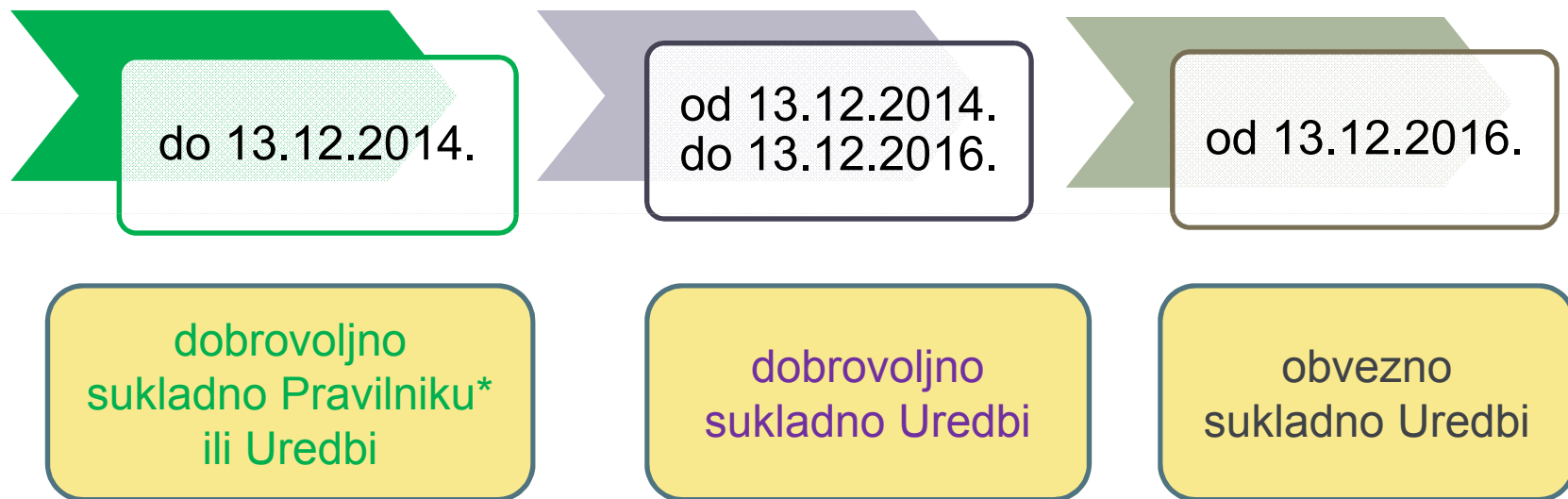
13.12.2013.

- Izvješće EK o obveznom navođenju zemlje ili mjesta podrijetla za:
 - vrste mesa (osim goveđeg, svinjskog, ovčjeg, kozjeg i mesa peradi)
 - mlijeko, mlijeko koje se koristi kao sastojak u mliječnim proizvodima
 - neprerađenu hranu
 - proizvode s jednim sastojkom
 - sastojke koji čine više od 50 % hrane
- Izvješće EK o prisutnosti trans masnih kiselina u hrani i općenito, prehrani stanovništva Unije (prema potrebi, priložiti zakonodavni prijedlog)

- Izvješće EK o ocjeni obveznoga navođenja zemlje ili mjesta podrijetla za svinjsko, ovčje, kozje meso i meso peradi

1.4.2020.

Prijelazni period za navođenje hranjivih vrijednosti hrane

*Obvezno za hranu kod koje se pojavljuje prehrambena tvrdnja
Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane ("Narodne novine" broj
29/09.)

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- neprerađeni proizvodi koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- prerađeni proizvodi koji su podvrgnuti samo jednom postupku prerade, i to zrenju, te koji sadrže jedan sastojak ili jednu kategoriju sastojaka
- voda namijenjena za konzumaciju, uključujući vodu čiji su jedini dodani sastojci ugljični dioksid i/ili arome

Prilog V. - Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- hrana za koju informacije o hranjivim vrijednostima nisu presudne za potrošača pri donošenju odluke o kupnji (npr. začinsko bilje, začini ili njihove mješavine, arome, aditivi, žvakaće gume, sol, stolna sladila)
- hranu u ambalaži koja je premala za ispunjavanje zahtjeva o obveznom označavanju odnosno čija je najveća površina manja od 25 cm²
- hrana, uključujući hranu iz domaće proizvodnje, koju proizvođač malih količina izravno isporučuje krajnjem potrošaču ili lokalnim maloprodajnim trgovinama koje izravno opskrbljuju krajnjeg potrošača

Izuzeća od zahtjeva za obveznim navođenjem nutritivne deklaracije:

- pića koja
- dodatke
- prirodni

Iznimke se ne primjenjuju kada hrana sadrži prehrambenu ili zdravstvenu tvrdnju odnosno na hranu kojoj su dodani vitamini ili minerali

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

Sada / do 12.12.2014. na 100g/ml	Novo na 100g/ml
Energetska vrijednost	Energija
Bjelančevine	Masti
Ugljikohidrati - Šećeri	- Zasićene masne kiseline
Masti	Ugljikohidrati
- Zasićene masne kiseline	- Šećeri
Vlakna	Bjelančevine
Natrij	Sol

Skupina 1

Skupina 2

Obvezna nutritivna deklaracija može se nadopuniti navođenjem:

- *jednostruko nezasićenih masnih kiselina*
- *višestruko nezasićenih masnih kiselina*
- *poliola*
- *škroba*
- *vlakana*
- *vitamina ili minerala*
- ~~*kolesterol*~~

Izračun energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti

- Navode se prosječne vrijednosti!

Vrijednosti se temelje na:

- (a) proizvođačevoj analizi hrane;*
- (b) izračunu iz poznatih ili stvarnih prosječnih vrijednosti upotrijebljenih sastojaka; ili*
- (c) izračunu iz opće utvrđenih i prihvaćenih podataka.*

- podaci iz stručne literature ili dokumentacije, domaće ili strane, izrađeni od strane stručnih i znanstvenih institucija koje se temelje na brojnim ispitivanjima i znanstvenim radovima

Izračun energetske vrijednosti i količine hranjivih vrijednosti

- odgovaraju onima u hrani u prodaji
- po potrebi se informacije mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su upute za pripremu dovoljno detaljne i da se informacije odnose na hranu pripremljenu za konzumaciju

Način izražavanja hranjivih vrijednosti

- Energetska vrijednost i količine hranjivih tvari izražavaju se na 100 g ili 100 ml
- Za vitamine i minerale mora biti naveden i postotak preporučenog unosa iz točke 1. Dijela A Priloga XIII. Uredbe 1169/2011 na 100 g ili 100 ml.

Vitamini i minerali koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi

Vitamin A (μg)	800	Klorid (mg)	800
Vitamin D (μg)	5	Kalcij (mg)	800
Vitamin E (mg)	12	Fosfor (mg)	700
Vitamin K (μg)	75	Magnezij (mg)	375
Vitamin C (mg)	80	Željezo (mg)	14
Tiamin (mg)	1,1	Cink (mg)	10
Riboflavin (mg)	1,4	Bakar (mg)	1

Vitamini i minerali koji se mogu navesti i njihovi preporučeni unosi

Niacin (mg)	16	Mangan (mg)	2
Vitamin B6 (mg)	1,4	Fluor (mg)	3,5
Folna kiselina (μg)	200	Selen (μg)	55
Vitamin B12 (μg)	2,5	Krom (μg)	40
Biotin (μg)	50	Molibden (μg)	50
Pantotenska kiselina (mg)	6	Jod (μg)	150
Kalij (mg)	2 000		

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

- energetska vrijednost i količine hranjivih tvari mogu se po potrebi izraziti i kao postotak preporučenih unosa iz Dijela B Priloga XIII. na 100 g ili 100 ml
- u tom slučaju u njihovoj neposrednoj blizini mora se navesti sljedeća izjava: "Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)"

Preporučeni unosi energije i odabranih hranjivih tvari (odrasli)	
Energija ili hranjiva tvar	Preporučeni unos
Energija	8 400 kJ/2 000 kcal
Ukupne masti	70 g
Zasićene masne kiseline	20 g
Ugljikohidrati	260 g
Šećeri	90 g
Bjelančevine	50 g
Sol	6 g

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane

Ako su energetska vrijednost ili količina hranjivih tvari u proizvodu zanemarivi, informacije o tim elementima mogu se zamijeniti izjavom, kao na primjer:

"Sadrži zanemarive količine ..."

Izjava se navodi u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije (ako ona postoji).

Nutritivna deklaracija

Obvezno	na 100g/ml	po obroku / jedinici konzumacije	Preporučeni unos na 100g/ml
Dobrovoljno			
Energija	kJ/kcal	kJ/kcal	% iz Dijela B Priloga XIII.
Masti	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• zasićene masne kiseline			% iz Dijela B Priloga XIII.
• jednostruko nezasićene masne kiseline	g		
• višestruko nezasićene masne kiseline	g	g	
Ugljikohidrati			% iz Dijela B Priloga XIII.
Od kojih			
• šećeri			% iz Dijela B Priloga XIII.
• poliola	g		
• škrob	g	g	
Vlakna	g	g	
Bjelančevine	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Sol	g	g	% iz Dijela B Priloga XIII.
Vitamini i minerali	mg, µg - točka 1. Dijela A Priloga XIII.	mg, µg - točke 1. Dijela A Priloga XIII.	% iz točke 1. Dijela A Priloga XIII.

Uglavnom na zadnjoj stranici ambalaže

Obrok ili jedinica konzumacije mora biti u neposrednoj blizini nutritivne deklaracije

Preporučeni unos za prosječnu odraslu osobu (8 400 kJ/2 000 kcal)

Ponavljanje navoda o hranjivim vrijednostima hrane

**energetska
vrijednost**

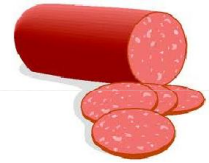
ili

**energetska
vrijednost +
masti, zasićene
masne kiseline,
šećer i sol**

Mora se nalaziti u glavnom vidnom polju, veličina slova $\geq 1,2$ mm

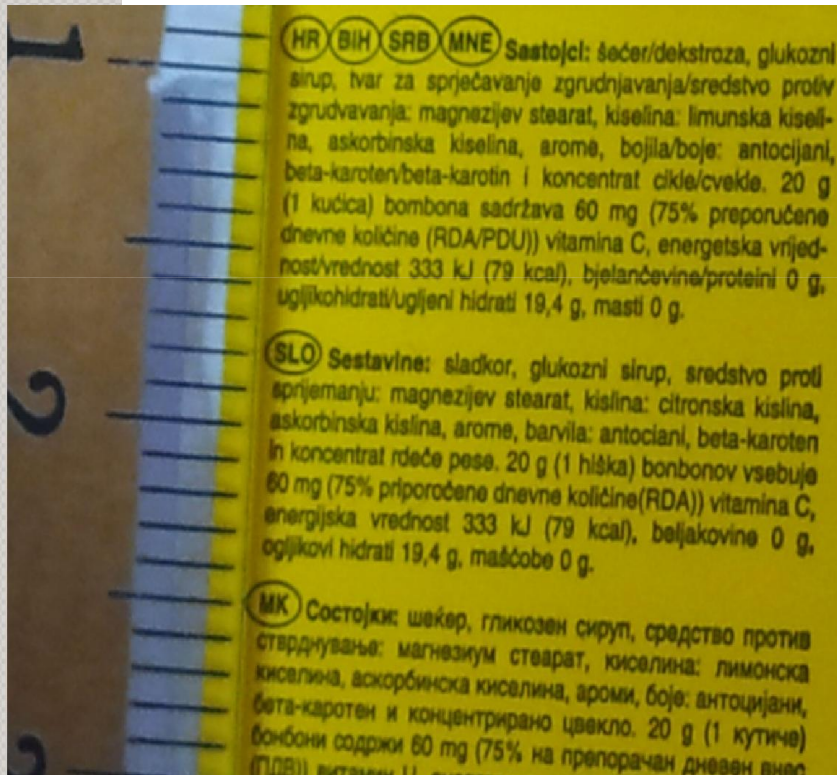

Primjeri

Primjeri

Primjer veličina slova DO SADA!
(font na slici cca 0,5 mm)

Primjeri

Primjer označenog proizvoda sa propisanom veličinom slova (font cca 1,2 mm) – novost!

**Bolja
čitljivost!**

Primjeri

Način označavanja
alergena DO SADA!

Keks s jabukom

Sastojci: šećer,
pšenično brašno,
palmina mast,
jabuka (5%), sol,
emulgator E 322,
regulator kiselosti
E 450, tvar za
rahljenje E 503.
Proizvod sadrži
gluten.

Novi način
označavanja alergena

Keks s jabukom

Sastojci: šećer, pšenično
brašno, palmina mast,
jabuka (5%), sol,
emulgator E 322,
regulator kiselosti E 450,
tvar za rahljenje E 503.

Primjeri

Redoslijed navođenja hranjivih vrijednosti DO SADA!

Novi redoslijed navođenja hranjivih vrijednosti

Prosječna hranjiva vrijednost/ Average Nutrition Value/ Povprečna hranilna vrednost/ Prosečna hranjiva vrednost:	U 100 g proizvoda/ Per 100 g product/ Na 100 g izdelka
Energetska vrijednost/ Energy value/ Energijska vrednost/ Energetska vrednost	1896 kJ/ 452 kcal
Bjelančevine/ Protein/ Beljakovine/ Belančevine	9,5 g
Ukupni Ugljikohidrati/ Total Carbohydrate/ Ukupni Ogljikovi hidrati/ Ukupni ugljeni hidrati	76,6 g
Od toga/ Of which/Od teh/ Šećeri/ Sugars	22,4 g
Masti/ Fat/ Mašćobe	11,4 g
Od toga/ Of which/Od teh/ Zasićene masne kiseline/ Saturates/ Nasićene mašćobne kiseline	5,6 g
Trans masne kiseline/ Trans fat/ Trans mašćobne kiseline	0 g
Vlakna/ Fiber/ Prehranske vlaknine	3,4 g
Natrij/ Sodium	0,25 g

Prosječna hranjiva vrijednost/ Average Nutrition Value/ Povprečna hranilna vrednost/ Prosečna hranjiva vrednost:	U 100 g proizvoda/ Per 100 g product/ Na 100 g izdelka
Energetska vrijednost/ Energy value/ Energijska vrednost/ Energetska vrednost	1896 kJ/ 452 kcal
Masti/ Fat/ Mašćobe	11,4 g
Od toga/ Of which/Od teh/ Zasićene masne kiseline/ Saturates/ Nasićene mašćobne kiseline	5,6 g
Ukupni Ugljikohidrati/ Total Carbohydrate/ Ukupni Ogljikovi hidrati/ Ukupni ugljeni hidrati	76,6 g
Od toga/ Of which/Od teh/ Šećeri/ Sugars	22,4 g
Vlakna/ Fiber/ Prehranske vlaknine	3,4 g
Bjelančevine/ Protein/ Beljakovine/ Belančevine	9,5 g
Sol	0,25 g

Navodi se izvan tablice

Primjeri

Označavanje sastojka
(rafinirana ulja bilnog
podrijetla) **DO SADA!**

Sastojci: biljno ulje, sol
(1,6%), mlijeko, voda,
regulator kiselosti
(limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

Novi način označavanja
sastojka (rafinirana ulja bilnog
podrijetla)

Sastojci: biljno ulje (laneno,
djelomično hidrogenirano
suncokretovo), sol (1,6%),
mlijeko, voda, regulator
kiselosti (limunska kiselina),
bojilo (beta karoten)

Primjeri

ako je dodana voda u količini većoj od 5%
mase gotovoga proizvoda

naziv hrane mora sadržavati navod o
dodanoj vodi

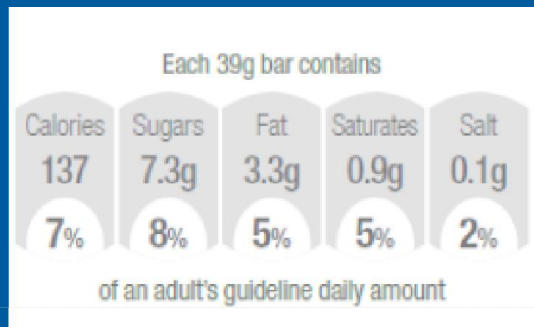
Primjeri

Navod o dodanoj vodi uz naziv hrane nije potreban budući da proizvod nije u obliku komada, odreska ili dijela mesa

Primjeri

DO SADA!

PO NOVOM!

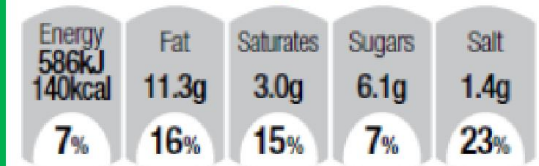
Per 25g bar:

Per 100g:
2343kJ / 560 kcal
Reference Intake
of an average adult
(8400kJ/2000kcal)

ili

Per 25g bar:

Per 100g: 2343kJ / 560 kcal
Reference Intake of an average adult (8400kJ/2000kcal)

Primjeri

Džem od šipka

Sastojci: šećer, kaša šipka, tvar za želiranje
pektin, regulator kiselosti limunska kiselina

Proizvedeno od 40 g voća na 100 g proizvoda

Ukupni šećeri 67 g na 100 g proizvoda

“Kapljica” d.d, Zagrebačka 5, 10000 Zagreb,
Hrvatska

Zemlja podrijetla: Hrvatska

Najbolje upotrijebiti do kraja 2014.

Nakon otvaranja čuvati u hladnjaku.

L1022010

Neto količina: 450 g

Vodiči

- Questions and Answers on the application of the Regulation (EU) N° 1169/2011 on the provision of food information to consumers

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/foodlabelling/docs/qanda_application_reg1169-2011_en.pdf

- Guidance document with regard to the setting of tolerances for nutrient values declared on a label

http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritionlabel/guidance_tolerances_december_2012.pdf

Hrana

- › Zaštita autohtonih proizvoda
- › Standardi kvalitete za hranu
- › Označavanje hrane - Informiranje potrošača o hrani
- › Održana radionica "Workshop on food information to consumers - AGR 50136"
- › Seminari na temu: Obveze subjekata u poslovanju s hranom pri informiranju potrošača
- › HR RASFF
- › Službeni i referentni laboratoriji za hranu i hranu za životinje
- › Službene kontrole
- › Sigurnost hrane
- › Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Ribarstvo

Veterinarstvo

Ruralni razvoj

Zemljište

Inspekcije

Međunarodna suradnja

Potpore

Projekti i pretprikladni fondovi

Mediji

Novosti

Programi i Strategije

Označavanje, reklamiranje i prezentiranje hrane najvažniji su oblici komunikacije subjekta u poslovanju s hranom (proizvođača, trgovca, ugostitelja i svakog drugog subjekta u poslovanju s hranom koji na tržište stavlja hranu) s potrošačem te je jedno od najsloženijih zakonski uređenih područja vezanih uz hranu.

Sukladno načelu zaštite vlastitih interesa, potrošači moraju biti potpuno informirani o hrani koja je stavljena na tržište i koja im se nudi te im se na taj način omogućava izbor hrane koju će kupiti i konzumirati.

Označavanje, reklamiranje i prezentiranje, odnosno informiranje potrošača o hrani, mora biti takvo da ne obmanjuje krajnjeg potrošača osobito glede sastava, količine, trajnosti, podrijetla, postupka proizvodnje, karakteristika hrane, prirode, identiteta i svojstava hrane. Odgovornost za označavanje, reklamiranje i prezentiranje zapakirane ili pretpakirane hrane ima proizvođač ili onaj koji hranu pakira ili stavlja na tržište, a koji ima sjedište u Europskoj uniji.

Za označavanje, odnosno informiranje potrošača o nezapakiranoj ili nepretpakiranoj hrani odgovoran je subjekt u poslovanju s hranom koji hranu prodaje krajnjem potrošaču.

Za donošenje i tumačenje propisa o općem označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane, odnosno informiranje potrošača o hrani kao i za označavanje energetske vrijednosti i hranjivih vrijednosti hrane nadležna je Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike.

Zakonski akti:

- Zakon o hrani (Narodne novine, broj 81/2013)
- Uredba Komisije (EZ) br. 608/2004 o označavanju hrane i sastojaka hrane s dodatkom fitosterola, estera fitosterola, fitostanola ili estera fitostanola
- Uredba Komisije (EU) br. 718/2013 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 608/2004 o označavanju hrane i sastojaka hrane s dodatkom fitosterola, estera fitosterola, fitostanola ili estera fitostanola
- Zakon o informiranju potrošača o hrani (Narodne novine, broj 56/2013)
- Uredba (EU) br. 1169/2011 o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004
- Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1155/2013 o izmjeni Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o informiranju potrošača o hrani u pogledu informacija o odsutnosti ili smanjenoj prisutnosti glutena u hrani
- Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1337/2013 o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu navođenja zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla za svježe, rashlađeno i smrznuto svinjsko, ovčje i kozje meso te meso peradi (primjenjuje se od 15. travnja 2015.)

Podzakonski akti:

- Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (Narodne novine, br. 63/2011, 79/2011 i 90/2013)
- Pravilnik o navođenju hranjivih vrijednosti hrane (Narodne novine, broj 29/2009)
- Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada

Ostvarivanje prava na pristup informacijama

Službenik za zaštitu osobnih podataka

EU i RH

Ministarstvo poljoprivrede

prosinac 2011. - prosinac 2013.

VIP

Vijeće za istraživanja u poljoprivredi

Unesite pojam

Traži

Ministarstvo

Zakonska regulativa

Mapa stranice

Naslovna

Poljoprivreda

Hrana

Ribarstvo

Veterinarstvo

Ruralni razvoj

Zemljište

Inspekcije

Međunarodna suradnja i EU

Potpore

Projekti i pretpristupni fondovi

Mediji

Novosti

Programi i Strategije

IPARD

Agencija za poljoprivredno
zemljište

Srodne institucije

Informacijski sustavi
ministarstva

Naslovna > Dokumenti >

Dokumenti

15.5.2012 15:38:00

SAVJETOVANJE SA ZAJNTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Carine

Ekološka proizvodnja

Gnojiva i poboljšivači tla

IPARD

Kapitalna ulaganja

Odnosi s javnošću

Poljoprivreda i tržište

Pčelarstvo

Potpore

Sigurnost i kakvoća hrane

OBRASCI

Odaberite podn

Ostvarivanje pr
informacijama

Službenik za za
podataka

V
Vijeće za is
poljop

Unesite pojam

Traži

Ministarstvo

Zakonska regulativa

Mapa stranica

En

Naslovna

Poljoprivreda

Žirana

Šumarstvo

Veterinarstvo

Upravljanje razvojem

Upravljanje zemljištem

Inspekcije

Međunarodna suradnja i EU

Upravljanje otporom

Projekti i pretpristupni fondovi

Mediji

Novosti

Naslovna > Dokumenti > Sigurnost i kakvoća hrane > Tablica informiranja javnosti o promjenama u zakonodavstvu ulaskom RH u EU >

Tablica informiranja javnosti o promjenama u zakonodavstvu ulaskom RH u EU

Tablica sadrži tri stupca: Naziv nacionalnog propisa, Područje primjene i Naziv EU propisa.

Stupac Naziv nacionalnog propisa

Upisan je naziv nacionalnog propisa koji ostaje važiti nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju, zajedno s brojem Narodnih novina u kojem je objavljen.

Stupac Područje primjene

Kratko je opisano što se uređuje navedenim aktom.

Stupac Naziv EU propisa

Upisan je naziv EU propisa koji se primjenjuje u cijelosti ili djelomično nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku Uniju, zajedno s brojem EUR-Lex-a u kojem su isti objavljeni. Ukoliko na snazi nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju ostaje samo nacionalni propis, u ovom stupcu postoji prazan

Tablica - Sigurnost i kakvoća hrane

Tablica - Sektor inspekcija poljoprivrede

OBRASCI

Odaberite područje

Ostvarivanje prava na pristup informacijama

Službenik za zaštitu osobnih podataka

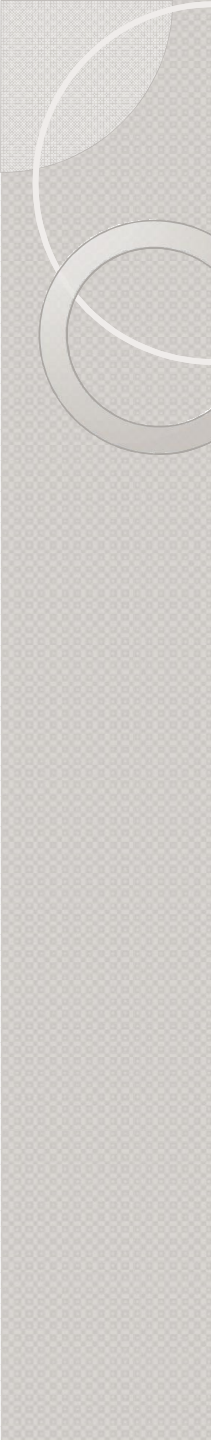
EU i RH

HR, EU

01 | 07 | 20

	(NN 39/13)	stavljaju na tržište Republike Hrvatske za ljudsku potrošnju.	
3.	Pravilnik o oznakama ili znakovima koji određuju seriju ili lot kojem hrana pripada (NN 26/13)	- opći zahtjevi i način navođenja oznaka koje omogućuju identifikaciju serije ili lota kojem hrana pripada	Direktiva 2011/91/EU od 13. prosinca 2011. (SL L 334, 16.12.2011.).
			Direktiva 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. (SL L 109, 6.5.2000.)
			Direktiva Komisije 87/250/EEZ od 15. travnja 1987. (SL L 113, 30.4.1987.)
	Pravilnik o označavanju, reklamiranju i prezentiranju hrane (NN 63/11 i 79/11)	- opći zahtjevi i način označavanja zapakirane i nezapakirane hrane, kao i određeni uvjeti prezentiranja i reklamiranja hrane	Direktiva Vijeća ministara 89/396/EEZ od 14. lipnja 1987. (SL L 186, 30.6.1989.)
			Direktiva Komisije 2008/5/EEZ od 30. siječnja 2008. (SL L 27, 31.1.2008.)
			Direktiva Komisije 2002/67/EZ od 18. srpnja 2002. (SL L 191, 19.7.2002.)
			Direktiva 94/35/EZ Europskog parlamenta i Komisije od 30. lipnja 1994.

HVALA NA PAŽNJI !

Ministarstvo poljoprivrede
Uprava kvalitete hrane i fitosanitarne politike
Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
tel: 01/61 09 716
fax: 01/61 09 189

www.mps.hr